

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2020 r., znak (...), Z. S. Oddział w S. odmówił J. G. (1) prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 21 do 31 marca 2017 r. oraz do zasiłku chorobowego za okres od 21 sierpnia do 27 grudnia 2017 roku i od 11 stycznia do 1 marca 2018 r., a także zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku opiekuńczego i zasiłku chorobowego w łącznej wysokości 16 403,41 złotych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z dokumentacji jaką posiadał wynikało, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczona świadczyła pracę na rzecz innego płatnika składek, tj. agencji pracy (...), która pośredniczyła w zatrudnieniu na rzecz A. (...) Polska, a za wykonaną pracę ubezpieczona otrzymała wynagrodzenie. Zdaniem organu rentowego wyczerpuje to dyspozycję normy art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636).

Odwołanie od decyzji wniosła ubezpieczona, podnosząc, że świadczenia te nie były nienależnie pobrane. W uzasadnieniu wskazała, że podejmując współpracę z agencją pracy (...) z należytą starannością ustaliła, że współpraca ta nie spowoduje przeszkód w uzyskaniu prawa do zasiłku opiekuńczego i chorobowego (ubezpieczona planowała ciążę). Wskazała, że w okresie niezdolności do pracy w ogóle świadczyła pracy na rzecz A. (...) Polska (nie pozyskiwała konsultantek, nie poszukiwała klientów, nie prowadziła szkoleń), a dochód jaki otrzymała był wynikiem pracy przypisanych jej wcześniej innych konsultantów. Podała, że w spornym okresie były to niewysokie kwoty - średnio 36,96 złotych miesięcznie.

W odpowiedzi na odwołanie Z. S. Oddział w S. wniósł o jego oddalenie z uzasadnieniem analogicznym, jak w decyzji, a także o zwrot kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. G. (1) była zatrudniona jako nauczyciel w przedszkolu, na podstawie umów o pracę. Jednocześnie, od kilkunastu lat, była konsultantką firmy kosmetycznej A..

Bezsporne, a nadto: przesłuchanie ubezpieczonej k. 16-16v.

J. G. (1) planowała zająć się ciążą, do czego doszło w lipcu 2017 roku. W związku z tym, że ciąża była zagrożona zaczęła korzystać ze zwolnienia lekarskiego. Początkowo miała zalecenie, aby leżeć, potem - aby prowadzić oszczędny tryb życia. W czasie zwolnienia lekarskiego nie wykonywała żadnych czynności na rzecz agencji pracy (...) albo firmy (...), w tym nie robiła żadnych prezentacji, nie szukała klientów, nie pozyskała żadnych nowych konsultantek. Urodziła dziecko 2 marca 2018 roku.

Dowód: przesłuchanie ubezpieczonej – k. 16,

W 2016 roku zaproponowano J. G. (1), aby sformalizowała swoją współpracę z A., poprzez zawarcie umowy zlecenia z agencją pracy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i pozyskiwać z tego tytułu korzyści. Korzyści te miały polegać na możliwości otrzymania torebek, kosmetyków i dochodu w postaci prowizji procentowej od obrotów podległych jej konsultantów albo prowizji za zakup towarów przez pozyskanych klientów.

Umowa zlecenia obowiązywała od 6 grudnia 2016 r. do 5 grudnia 2017 r. i od 6 grudnia 2017 r. do 22 listopada 2018 r.

J. G. (1) w ramach wykonywanych na podstawie tej umowy czynności zamawiała towary (kosmetyki i odzież) firmy (...) dla siebie i swojej rodziny. Za złożone zamówienia otrzymywała prowizję oraz określony procent dochodów całego zespołu pozyskanych przez nią konsultantów, którzy również zamawiali produkty dla siebie i swoich bliskich.

W okresie od marca 2017 r. do grudnia 2018 r. otrzymała wynagrodzenie w następującej wysokości:

- 480 złotych w marcu 2017 r.,

- 57,13 złotych w sierpniu 2017 r.,
- 32,74 złote we wrześniu 2017 r.,
- 60,79 złotych w październiku 2017 r.,
- 85,84 złote w listopadzie 2017 r.,
- 63,01 złotych w grudniu 2017 r.,
- 42,70 złotych w styczniu 2018 r.,
- 19,67 złotych w lutym 2018 r.,
- 45,38 złotych w marcu 2018 roku.

Od kwot tych zostały odprowadzone składki.

W okresie od 21 do 31 marca 2017 r. oraz od 21 sierpnia do 27 grudnia 2017 roku i od 11 stycznia do 1 marca 2018 r. J. G. (2) nie zamianowała żadnej konsultantki.

Dowód: zaświadczenie k. 6, zaświadczenie z akt zasiłkowych – k. 5, przesłuchanie ubezpieczonej – k. 16-16v.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej okazało się uzasadnione.

Na wstępie podać należy, że wyrok w niniejszej sprawie został wydany na posiedzeniu niejawnym, na podstawie art. 15 zzs² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374). Zgodnie z tym przepisem jeżeli w sprawie rozpoznawanej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania stanowisk na piśmie. Natomiast stosownie do art. 15 zzs¹ regulacja obowiązuje w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu (...)19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich. Strony zostały uprzedzone o takim zamiarze sądu i otrzymały termin na złożenie ostatecznego stanowiska na piśmie.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie stanowiło prawo ubezpieczonej do zasiłku opiekuńczego za okres od 21 do 31 marca 2017 r. i zasiłku chorobowego za okres od 21 sierpnia do 27 grudnia 2017 roku i od 11 stycznia do 1 marca 2018 r. i towarzyszący brakowi do tego prawa obowiązek zwrotu otrzymanych świadczeń.

Duża część stanu faktycznego sprawy była niesporna, to jest fakt zatrudnienia na podstawie umów o pracę w przedszkolu oraz fakt współpracy i jej okres – z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. oraz okres niezdolności do pracy ubezpieczonej.

Istota sporu sprowadzała przed wszystkim się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy ubezpieczona winna zostać pozbawiona prawa do zasiłku opiekuńczego i zasiłku chorobowego za wskazany w decyzji organu rentowego okres orzeczonej niezdolności do pracy w oparciu o art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60, poz. 636).

Zgodnie z jego treścią ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego

za cały okres tego zwolnienia. Organ powołał się na pierwszą z wymienionych tu przesłanek – wykonywanie pracy zarobkowej. Zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy do zasiłku opiekuńczego stosuje się odpowiednio przepis art. 17.

Praca zarobkowa w rozumieniu tego przepisu wykonywana jest najczęściej w oparciu o zawartą wcześniej umowę o pracę z uwzględnieniem warunków określonych w kodeksie pracy, może ona również wynikać z szeregu umów cywilnych, a także prowadzenia działalności gospodarczej, a celem tej pracy jest osiągnięcie wynagrodzenia lub dochodu dla zaspokajania potrzeb materialnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 maja 1996 r., III AUR 388/96, Prawo Pracy 1997 nr 2, s. 43; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 20 stycznia 1999 r., III AUA 945/98, (OSA 1999 nr 11-12, poz. 58; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2000 r., II UKN 513/99, OSNAPiUS 2001 nr 20, poz. 627; z dnia 19 lipca 2001 r., II UKN 494/00, OSNP 2003 nr 9, poz. 234).

Świadczenia z ubezpieczenia społecznego mają na celu zapewnienie środków utrzymania ubezpieczonemu, który z różnych powodów nie ma w danym okresie możliwości uzyskiwania dochodu z działalności wykonywanej osobiście, niezależnie od tego, na jakiej podstawie. Analogiczną funkcję pełni zasiłek chorobowy zastępujący utracony zarobek. W trafnym orzeczeniu z dnia 4 czerwca 2012 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt I UK 13/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. W uzasadnieniu cytowanego wyroku Sąd Najwyższy trafnie zwrócił uwagę, że tylko faktyczne wykonywanie działalności zarobkowej powoduje utratę prawa do świadczenia.

Pojęcie „działalności zarobkowej” musi przejawiać się rzeczywistą aktywnością ubezpieczonego ukierunkowaną na uzyskanie zarobku (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, III AUa 67/99, OSA 2000/7-8/37). Potwierdzają to poglądy prezentowane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 30 sierpnia 2001 r. (III ZP 11/01, OSP 2002/1/18) oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 27 lutego 2001 r. (III AUa 91/01, OSA 2001/11/42).

Tymczasem ze spontanicznych i nie budzących wątpliwości sądu zeznań ubezpieczonej wynikało, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją ubezpieczona nie wykonywała żadnej pracy. Faktem jest, że w tym czasie obowiązywała umowa zlecenia, ale nie wiązało się z faktycznym wykonywaniem pracy. A skoro wypłata wynagrodzenia nie wymagała świadczenia pracy – wystarczyło składanie zamówień na swoje własne potrzeby lub składanie zamówień przez innych konsultantów – to sam fakt wypłaty niewielkich kwot, nie może prowadzić do wniosku, że wystąpiła praca zarobkowa.

Ubezpieczona otrzymywała jedynie wynagrodzenie prowizyjne za produkty zamówione na własne potrzeby albo zamówione przez przypisanych do niej konsultantów. Nie wymagało to od niej żadnej aktywności. W spornym okresie kwoty prowizji były na tyle niewysokie (kilkadziesiąt złotych miesięcznie), aby uznać za prawdziwe zeznania ubezpieczonej.

W rezultacie nie budziło żadnych wątpliwości sądu, że ubezpieczona nie podejmowała żadnej pracy zarobkowej w okresie niezdolności do pracy i sąd uwzględnił odwołanie w całości w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 kpc. Konsekwencją przyznania ubezpieczonej prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 21 do 31 marca 2017 r. oraz do zasiłku chorobowego za okres od 21 sierpnia do 27 grudnia 2017 roku i od 11 stycznia do 1 marca 2018 r. było ustalenie, że J. G. (1) nie ma obowiązku zwrotu świadczeń za te okresy na mocy art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 266).

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)